№ 37. w Poniedziałek dnia 14. Lutego 1848.

GAZETA W. XIĘSTWA POZNAŃSKIEGO.

Drukiem i nakładem Drukarni Nadwornéj *W. Deckera i Spółki.* — Redaktor odpowiedzialny: *N. Kamieński.*

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

Berlin, 10. Lutego. — Dowiadujemy się, że massy pieniędzy papierowych zagranicznych, będących tu w obiegu codziennym, zwróciły uwagę władzy, ponieważ mogą sprowadzić przesilenie pieniężne. W rzeczy samej pruskie papiery ustąpiły masie nietylko rządowych papierów pieniężnych saskich, brunszwickich, hanowerskich i anhaltskich, ale jeszcze gielda nasza i targi zalane są biletami bankowemi prywatnych towarzystw. Okazuje się ztąd potrzeba środków cirkulacyjnych, ale i grożące niebezpieczeństwo, gdyby pokój europejski został zagrożony. — Wypadki w Neapolu i Sycylii zwracają na siebie uwagę publiczną w tym stopniu, że nawet nikt nie pyta, co się dzieje nad północną Eiderą i na wyspach duńskich. Z Neapolu nadeszły przed kilku dniami dyplomatyczne wiadomości, z których dorozumiewają się, że austryacka interwencia nastąpić może w sprawach włoskich.

— Najj. Pan wydał pod dniem 28. Stycznia najwyższe rozporządzenie względem utworzenia w Berlinie naczelnéj władzy kościelnéj dla kościoła ewangelickiego, pod nazwiskiem ewangielickiego naczelnego konsystorza. Do władzy téj powołanymi będą mężowie tak ze stanu świeckiego jako też duchownego. W sprawach ważniejszych mają być powoływanymi na posiedzenia tego konsystorza przełożeni konsystorzy prowincyalnych i jeneralni superintendenci. Przewodniczyć będzie temu konsystorzowi minister spraw duchownych, a zastępcą jego wiceprezes zamianowany przez Najj. Pana. Powoływanie przełożonych prowincyalnych konsystorzy i superintendentów nastąpi raz na rok, lub częściéj, według zdania przewodniczącego naczelnemu konsystorzowi.

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Królestwo Polskie.

Warszawa, dnia 9. Lutego. — Z obliczenia w końcu 1847. roku okazała się następująca liczba ludności w mieście Warszawie: religii prawosławnéj męż. 1016, kob. 592; rzymsko-katolickiéj męż. 53,106, kobiet 56,774; grecko-unickiego wyznania męż. 109, kob. 67, ewanielickoaugsburgskiego męż. 5506, kob. 5277; ewanielicko-reformowanego męż. 571, kob. 486, menonistów 2, starowierców męż. 20, kob. 29; wyznania mojżeszowego męż. 21,213, kob. 22,229; razem męż. 81,543, kobiet 85,454; ogół ludności 156,997.

W dniu 7. z. m. w skutku pęknięcia kotła w fabryce cukru we wsi Elizawetowie powiecie siedleckim, dach téj budowli został zrzucony i jedna z jéj ścian obalona; z osób zaś znajdujących się w niéj natenczas 4 robotników mocnemu skaleczeniu uległi, z tych jeden wkrótce umarł, pozostali zaś skutkiem spiesznego ratunku przy życiu utrzymani zostali.

W dniu 21. z. m. starozakonny lat około 22 liczący, przyniósł do banku polskiego 2 weksle na sumę rub. sr. 2,550 girem in blanco jednego z nakomitszych domów handlowych tutejszych opatrzone, które przez właściwego urzędnika przyjęte i na sessyę przedstawione zostały. Przybyły wkrótce spólnik tegoż domu, po obejrzeniu rzeczonych weksli oświadczył, iż podpisy na nich lubo podobne, są sfałszowane. W skutek tego wspomniony starozakonny, gdy nazajutrz w celu odebrania waluty do banku powtórnie zgłosił się przez urzędnika policyjnego, który stósownie do wezwania banku tamże przybył, ujęty i do aresztu policyjnego odstawiony został, gdzie zeznał: że w mowie będące weksle, o których nie wiedział czyli są fałszywe lub nie, powierzone mu były do zrealizowania przez starozakonnego Jakóba Silberlast, pod nr. 1,312 zamieszkałego, który będąc słabym obiecał mu r. sr. 3 nagrody, jeżeli go zastąpi w odebraniu waluty. Powołany do tłomaczenia Silberlast, przyznał iż jest sprawcą sfałszowania tych weksli i że do naśladownia podpisu posłużyło mu świadectwo przez wspomniony dom handlowy wydane, które znalazł pomiędzy papierami brata swego. Po ukończeniu pierwiastkoowego śledztwa, winny sądowi kryminalnemu do ukarania przesłany został.

Francya.

Paryż, 6. Lutego. — W skutek królewskiego rozporządzenia będzie odtąd 8 zasiadało jeneralnych inspektorów w radzie mostów i dróg zwirowych. Innem rozporządzeniem zostali jeneralni inspektorowie kopalni podzieleni na dwie klassy, a pensią powiększono dla pięciu jeneralnych inspektorów drugiéj klassy na 10,000 fr.

Guizot wydał rozkaz jako minister spraw zewnętrznych do wszystkich konsulów i ajentów konsularnych, którzy obecnie bawią w stolicy i Francyi, aby natychmiast wracali na swoje posady.

Szwajcarowie mieszkający w Paryżu podali adres Thiersowi, w którym mu dziękują za jego mowę w sprawie szwajcarskiéj.

Izba deputowanych. Po przyjęciu §. 9 adressu, zapytał pan Lasteyrie minister spraw zagranicznych, co się stało z interwencyi portugalskiéj, czyni wyrzuty gabinetowi, że popierał w Portugalii rząd kontrrewolucyjny, który tylko ma mniejszość za sobą. Rząd przeto portugalski jest słaby. Droga Anglii do Madrytu prowadzi przez Lizbonę. Francyi przeto jest interessem, ażeby w Lizbonie rząd był silny, któryby żył w dobrem porozumieniu z większością ludu. Celem skojarzenia tego porozumienia przedsięwzięto w przeszłym roku interwencyą. Królowa portugalska zobowiązała się dopełnić czterech warunków, 1) ogłosić ogólną amnestyą, 2) oddalić swe niepopularne ministerstwo, 3) odwołać rozporządzenia przeciwne konstytucyi i 4) zwołać kortezy. Tych warunków dopełniła tylko pozorowo, wybory kortezów nie odbyły się niezawiśle i dla tego najznakomitsi mężowie Portugalii, a między niemi Das Antas, Sa da Bandeira i Bomfim odwołali się w protestacyi do mocarstw interweniujących z prośbą, ażeby warunki przyrzeczone rzeczywiście zostały dopełnione. Francya powinna wspólnie z innemi państwami, które brały udział w interwencyi upomnieć królową, aby dotrzymała przyrzeczenia. Pan Guizot na to odpowiedział: oddawna nie miałem wielkiéj skłonności do mieszania się w sprawy portugalskie, ponieważ państwo to nie zostaje w bilskich stosunkach z Francyą. Jeżelim postanowił należeć w przeszłym roku do wspólnéj interwencyi, to jedynie dla tego, że królowa Donna Marya w skutek poczwórnego przymierza jéj zażądała, bo w rzeczy samej tron jéj był zagrożony i obawiać się należało, że stronnictwo Miguela ożyje a nadto Hiszpania i Anglia postanowiły z nami wspólnie działać. Interwencya nastąpiła, a ja starałem się najusilniéj, aby jak najrychléj została ukończoną. Sądziliśmy, że protokuł z 21. Maja powinien był pogodzić stronnictwa. Protokuł ten jak powiedziano, cztery zawierał warunki. Gdyśmy sądzili, że ich dopełniono, zapytaliśmy się naszych sprzymierzeńców, czyli są tego zdania i uważaliśmy interwencyą za ukończoną. Na zapytanie odpowiedział lord Palmerston, że interwencya osiągnęła cel zamierzony i pomyślanoby o nowéj interwencyi, gdyby królowa nie dotrzymała wiernie przyrzeczeń. Teraz czynią mi wyrzuty, że w Portugalii nieodbywają się wybory niepodległe. Pojmujecie zapewne, że z tego powodu niemożemy się chwycić interwencyi. Dosyć mam do roboty, kiedy mi przychodzi bronić własnych wyborców przeciw zarzutom opozycyi. (Śmiech.) Skoro nie możemy działać wspólnie ze sprzymierzonemi mocarstwami, to przynajmniéj użyję całego wpływu w Lizbonie na korzyść wolności i narodowości. Późniéj wprawdzie oświadczył lord Palmerston, że królowa niedopełniła rzetelnie przyrzeczeń i dla tego należałoby interwencyą przedłużyć. Tego zdania gabinetu angielskiego niepodzielaliśmy i nie chcieliśmy należeć do interwencyi. Uważam interwencyą za ohydny środek, którego się tylko chwycić można w ostateczności, ale powinien co rychléj być uchylonym. Chciałem powrócić jak najspieszniéj wolność działania ludowi portugalskiemu. Jeżeli teraz Portugalia sprzeciwia się wpływowi silnemu Anglii, jest to dowodem, że narodowe uczucie portugalskie nie zgadza się z angiel-

ską polityką. Nie chcę tego narodowego uczucia przez zagraniczną interwencyą przedłużać. Gdybyśmy z Anglią wspólnie działali, być może, odnieślibyśmy chwilowe korzyści, ale nie poparlibyśmy owego ducha niepodległości, którego powinniśmy utrzymać. — Po kilku uwagach przeciwnych zdaniu Guizota panów Drouyn de Lhuys i Lasteyrie odroczono posiedzenie.

Commerce donosi, że ma wiadomości po 29. Stycznia z Neapolu, o zmianie nowego ministerstwa. Lud uważał ministerstwo nowe za zbyt umiarkowane i dla tego król Ferdynand był zmuszonym utworzyć nowe, z mężów postępowych, na których czele zawsze jeszcze pozostaje książe Serra Capriola.

Mówią, że książe Syrakuzy otrzymał od brata swego, króla neapolitańskiego tajne depesze przez zbiegłego ministra policyi del Caretto.

Wiadomość niepewna zamieszczona w dzienniku Commerce, o zmianie nowego ministerstwa w Neapolu, wstrzymała spekulacye na giełdzie niedzielnéj. Do godziny drugiéj nie zanotowano kursu rent i akcyi na koleje żelazne.

Ojciec Delasoie z klasztoru St. Bernarda w Szwajcaryi złożył oświadczenie w Journal des Débats, w którem donosi, iż klasztor został obsadzonym przez 30 żołnierzy, postępujących w sposób najnieprzyzwoitszy. — Zakonników przez dni dziewięć więziono w celach, niepozwalając im nawet odbywać obowiązków religijnych w kaplicy; w dniu 21. Stycznia gwałtem ich wypędzono. To ogłosił ojciec Delasoie w odpowiedzi na artykuł w Constitutionnelu, który twierdzi, że zakonnicy dobrowolnie klasztor opuścili.

Tati, młody książe Otahejtski, który był chorobą złożony w Val de Grace, rozstał się z tym światem. Tati był 15stym synem jednego z pierwszych naczelników, księcia krwi królewskiéj i pierwszego doradcy królowéj Pomare, nazwiskiem Tati Vahine.

Nadszedł tu wychodzący w Persyi kalendarzyk polityczny; z niego wykazuje się, że teraz w Persyi wielu Francuzów posiada urzędy i tak: naczelnik rady lekarskiéj pan Cloquet, jenerał Boissier, naczelnik inżenierów w kopalniach drogich kamieni w Beludżystanie, Ferrier i inni.

A n g l i a.

Londyn, d. 5. Lutego. — Dziennik Times poświęca swój wstępny artykuł wypadkom w Palermo i w nich dopatruje niezaprzeczonych znamion rewolucyi. Po rozbiorze tych znamion, pogląda na skutki, które wypadki sycylijskie za sobą pociągają w pozostałych państwach włoskich i jaka ztąd wypłynie polityka austryacka. We włoskich państwach i we Wiedniu, powiada ten dziennik, będą skutki niezmierne; obawiamy się, aby z jednéj strony nie poruszyły się anarchiczne namiętności, z drugiéj zaś, wszystkie obawy absolutyzmu. W téj chwili rozbierali główni mówcy francuzcy w izbach kwestye zawikłane i delikatne w sprawach włoskich i to w ten sposób, że jakiekolwiek są intencye Guizota, nie może ścierpieć napaści Austryi na państwa niepodległe włoskie. Już rząd papiezki nie zezwolił na przejście wojsk austryackich przez państwo kościelne i oświadczył, iż bronić będzie swéj neutralności i niepodległości całą siłą broni. Czyliż Austrya może się odważyć, przy tak chwiejących się swoich finansach i tak wątpliwych i osłabionych sprzymierzach na wypadki niepewne wojny, tém bardziéj, że Francya wcześniéj czy późniéj, dopomagać musi włoskim ludom? Czyliż może z drugiéj strony przyznać wobec Włoch i Europy, że co do zasady jest zwyciężoną, że utraciła wpływ na półwysep włoski, że interwencya podobna, jak w latach 1821. i 1831. przechodzi jéj siły i że obrona Lombardyi jest jedynym zakresem pozostałym z całéj polityki księcia Metternicha? Obie alternatywy są okropne, okropniejszém jest atoli postanowienie, co tu wybierać, a tylko wybór pomiędzy temi ostatecznościami pozostaje księciu Metternichowi, reszta wywinęła się z pod jego kontroli.

Morning Post zapewnia, że gabinet pragnie wice-hrabiego Morpeth prezesa wydziału lasów i borów, mianować parem, by ten reprezentował gabinet w téj izbie na miejscu margrabiego de Lansdowne, osłabionego na siłach wiekiem podeszłym.

Diś ogłoszone tygodniowe sprawozdanie banku angielskiego wykazuje powiększenie emissyi banknotów o 17,280 funt. szt. powiększenie zapasu gotówki o 353,210 funt. szt.

Parostatek «Toviot« z pocztą zachodnio indyjską rozbił się przy Calshot-Castle. Wyprawiono tam mały parostatek dla zabrania listów Teviot wiózł 135,000 dolarów w złocie i 120 pak koszenilli.

Według tutejszego organu izraelskiego Voice of israel, przyjęcie bilu o emancypacyi żydów w parlamencie jest niewątpliwem. Dziennik ten zapowiada, że pierwszym mówcą za bilem przy otwarciu rozpraw zwyczajnych w parlamencie, będzie sir Robert Peel i że w izbie parów stronnicy emancypacyi liczyć mogą przynajmniéj na głos siedmu biskupów i księcia Wellingtona.

— Times komentuje dziś w obszernym artykule list arcybiskupa Tuan, odpowiadający na listy hrabiego Shrewsbury, z powodu zarzutów czynionych duchowieństwu irlandzkiemu. Odpowiedź ta obejmuje całą broszurę. »Hrabia Shrewsbury mówi Times, nie jest człowiekiem zbyt wysokiéj intelligencyi, ale mężem prawym, uczciwym i sumiennym, a oprócz tego gorliwym katolikiem i dla tego wszystkie stronnictwa szanują go. Żaden Anglik nie bacząc do jakiego wyznania należy, nie zrobił więcéj dla rozszerzania swéj wiary jak hrabia Shrewsbury; przyniósł on wielkie ofiary pieniężne dla wybudowania kościołów, klasztorów, szkół, ale popełnił występek większy jak wszystkie jego zasługi, odważył się on czynić zarzuty w liście arcybiskupowi. Tuan zapytał go energicznie, dla czego wyższe duchowieństwo irlandzkie nie wystąpi silniéj dla wytępienia złego, dla czego nie użyje całego wpływu swego. Tem jedynie objaśnić można piorunującą odpowiedź na list hrabiago. Według listu arcybiskupa, hrabia wraz z resztą katolickich parów Anglii ułożył spisek przeciw katolickiemu ludowi i charakterowi katolickiéj hierarchii; list hrabiego tchnie »nie chrześciańską zuchwałością.« W podobnym tonie w całym liście arcybiskup przemawia do hrabiego, z najsilniejszą gwałtownością nań powstając, potępia jego uwagi najzupełniéj. List ten w Irlandyi od krańcowych stronnictw nader dobrze przyjęty, w Anglii największe oburzenie wzniecił.

Według raportów z Cap z 26. Listopada, 5 oficerów 73 pułku, którzy nierozważnie oddalili się z obozu angielskiego, zostali w nocy przez kafrów napadnięci, zamordowani i strasznie pokaleczeni. Pułkownik Sommerset dla pomszczenia się śmierci swych rodaków, uderzył na kafrów, zabił im 23 ludzi, a dnia 18. chciał się przeprawić za rzekę Key.

Listy z Indyi wschodnich donoszą o trzęsieniu ziemi, które w dniu 18. Listopada nawiedziło wyspę Jawę; od lat 30. podobnego nie pamiętają. Batavia mniéj ucierpiała, ale w innych miejscach na wszystkie strony pozapadały się domy rządowe i prywatne; w ogóle szkody są niezmierne.

Dzienniki bombajskie, otrzymane ostatnią pocztą, zawierają nowiny z Indyi wschonich dochodzące do połowy Grudnia. Są one zadowalające i donoszą, że pokój i spokojność panują we wszystkich posiadłościach angielskich, jak i w krajach ościennych; jak np. w Pendżabie, tymczasowo zajętym przez wojsko angielskie. Pod protekcyą pułkownika Lawrence, ludność krajowa uczy się poznawać korzyści cywilizacyi europejskiéj. Staraniem tego znakomitego oficera, wkrótce otworzoną zostanie w Lahorze szkoła urządzona na sposób angielski, kollekium lekarskie i szkoła inżenieryi. Pułkownik Lawrence wpaja w krajowców tę wielką prawdę, że umieć, jest to módz. Zarazem daje on uczty, wieczory, na które przybywa młody Maharadżha i jego dwór. Grywane u niego bywają komedye, poczem następują różnego rodzaju zabawy. Jednem słowem, w skutku sposobu postępowania tego reprezentanta rządu angielskiego, Pendżab przedstawi wkrótce widok życia towarzyskiego prowincyi angielskiéj.

Dobra księcia Buckingham, znajdujące się w Irlandyi w hrabstwach Clare, Westmant, Longford i Qneens County, zostaną teraz sprzedane na zaspokojenie jego długów; ich powierzchnia wynosi 25,000 akrów.

Izba handlowa w Singapore podała do izby deputowanych i do Lorda Palmerstona przedstawienie względem przeszkód, jakie władze hollenderskie na wyspie Celebes handlowi angielskiemu stawiają wbrew traktowi z 1824.

Morning Chronicle donosi z Dublina, że pan Waldron, urzędnik w hrabstwie Leitrim, zastrzelony został przy wykonywaniu swych obowiązków.

N i e m c y.

Brema, d. 5. Lutego. — Szczególne postępowanie, jakie zachowuje Anglia naprzeciw parowéj żeglugi amerykańsko-niemieckiéj, wywołało między Stanami zjednoczonemi i Anglią nieporozumienie, które jasno dowodzi, że gabinet washingtoński stanowczo postanowił nie ustępować w tym punkcie. Rzecz się ma jak następuje: Wszystkie parostatki, które utrzymywały związek między Europą i Ameryką, były same angielskie; Anglia miała de facto monopol korrespondencyi, ma się rozumieć, że ta należała w zupełności do niéj. Chciano się uwolnić od téj zawisłości, tak tu, jak w Washingtonie, i z tego powodu, prócz wielu innych, uorganizowano linię między New Jorkiem i Bremą. Ale te parostatki muszą oddawać na kanale (Pas de Calais) w Hawrze walizy dla Francyi, a w Southampton dla Anglii.

Dnia 1. Czerwca r. z. parostatek »Washington« odbył swą pierwszą podróż, znajdował się na nim IIny wicedyrektor poczt, major Hobbie, który się udał do Europy, dla uregulowania stosunków pocztowych. Gdy Washington przybył do Southamdton, konsul amerykański w tym mieście przyniósł na parostatek pismo od ministra skarbu angielsk., który rozkazuje, aby każdy list przybywający do Anglii parostatkami amerykańsko-niemieckiemi, dla ich rozdania, zapłacił jeden szyling (2 złp.), takie samo zatem porto, jak gdyby był ekspedyowany parostatkami angielskiemi towarzystwa Cunard. Ten środek podwoił od razu porto od wszystkich listów wyprawianych naszemi parostatkami. Anglia chce odebrać okrętom amerykańsko-niemieckim wysyłanie wszelkich korespondencyi; dowodzi tego zamiar urządzenia oddzielnie od innych linii, linii między Southampton i New-Jorkiem. Aby osądzić, z jaką małą względnością i wspaniałością postępuje Anglia w téj okoliczności wiedzić trzeba, że aż dotąd rząd amerykański przepuszczał i rozdzielał bez żadnéj opłaty wszelkie listy linii angielskiéj Cunard i dozwalał przechodu pakietom angielskim w swych skrzynkach opieczętowanych. Więcéj jeszcze: Anglicy mogli robić swe rachunki bez kontroli; nie pobierano nawet zwykłéj opłaty, jaką składać musi każdy list zagraniczny, jednem słowem, poczta angielska szczególniejszych doznawała ułatwień. Podczas gdy «Sirius i Creat Western«, pierwsze parostatki przybyłe z Europy, przyjęte były w New-Jorku i w Bostonie z oznakami

radości, Anglicy zaledwie powitali Washingtona za jego przybyciem do Southampton, co sprawiło żywe niezadowolenie w Stanach zjednoczonych.

»Usiłowania majora Hobbie czynione u kanclerza skarbu w Londynie, aby go przekonać o niesprawiedliwości tego postępowania, były daremne; dla tego też gabinet washingtoński postanowił użyć surowego odwetu. Kuryer angielski z dnia 10. donosi, że prezydent Polk nie omieszkał działać w tym duchu. Gdy goniec kanadyjski nadbiegł, do Burlington, na granicę Stanów zjednoczonych, aby być wysłanym przez Vermont do Bostonu, gdzie okręt »Britania« był w gotowości udania się do Liverpoolu, został ujęty przez urzędników celnych amerykańskich, gdyż wstąpił na ziemię unii, przekraczając prawa celne i pocztowe. Goniec kanadyjski miał 100,000 dolarów, które miały być wyprawione do Anglii okrętem Britania. Te to właśnie pieniądze zostały ujęte. Anglia może się przekonać, że Amerykanie nie żartują, że mówią szczerze, gdy grożą odwetem i nie pozostaje jak tylko jeden środek dla Anglii, do położenia końca temu nieporozumieniu, to jest obchodzić się z okrętami i korrespondencyą amerykańską z tąż samą przychylnością, jakiéj Ameryka dawała, aż dotąd dowody względem parostatków i korrespondencyi angielskich.«

Austrya.

Grac, w Lutym. — Powstanie chłopskie już uśmierzone, z niemałym krwi rozlewem ze stron obudwu. Żołnierzy zginęło 8, a ile powstańców, niewiadomo jeszcze. Przeciw chłopom niemieckim, użyto żołnierzy Włochów. Rozruchy tę, miał wszcząć oddalony od służby cesarskiéj urzędnik. Między chłopami schwytanymi, znalazł się jeden aż z pod Salzburga, a kiedy przy śledztwie uczyniono mu zapytanie, skąd on się mógł wziąść w tę okolicę, odpowiedział ze zupełną szczerością: »bo mówiono, że to tych wielkich bić będą, więcem też przyszedł.«

Salzburg, d. 1. Lutego. — Opór stawiany przez chłopów, opłacających dziesięcinę w górnéj części Styryi w Ennsthal, zdaje się przybierać niebezbieczne znamie. Kreishauptman w Judenburgu wydał drukowaną odezwę do czynszowników w Enns i Palthenthalu, a w szczególności w gminach Rottenman i Trautenfels w obwodach Linzu i Wolkenstein, pod dniem 22 b. Stycznia. Opór ten uważany jest w téj odezwie jako bunt przeciw pudlicznéj spokojności, bezpieczeństwu i porządkowi i dla tego pod dniem 17 p. m. oddział chłopów musiał być rozpędzony zapomocą broni. Dziesięcinę przeto wybierać będą zapomocą policyi, wspartéj wojskiem.

Wiedeń, 7. Lutego. — Najnowsze wiadomości o wypadkach w Sycylii i Neapolu, wielkie tu uczyniły wrażenie. Jako rzecz zupełnie pewną uważają wypadki te, za sprawkę lorda Palmerstona. Według listów prywatnych z Neapolu z 30. Stycznia, mieli Anglicy dostarczyć 12 armat powstańcom palermitańskim. Upadek Abd el Kadera w Algieryi, spowodował Anglików do usadowienia się silniejszego na Sycylii, ponieważ według starogreckiéj polityki, kto posiada Sycylią, jest panem morza śródziemnego. Położenie Włoch pogorszyło się niezmiernie, a wpływ wypadków na południu, oddziaływa widocznie na północy, jak tego dowodzą wiadomości nadeszłe z Medyolanu, Wenecyi, Werony i Brescii. Pułki węgierskie nadgraniczne, które wkroczyły do Lombardyi, są uważane za nieprzyjaciół: mieszkańcy przed żołnierzami zamykają się, tak, że tylko żywność sprzedają im przez okna. Na nawo rozpoczęły się aresztowania 2 i 3 Lutego w Medyolanie.

Włochy.

Palermo, d. 24. Stycznia. — Utworzone komitety w czasie wybuchu postrzegły, że im potrzeba połączyć się w jedno ciało i tym sposobem powstała junta. Junta ta podzieliła się na dwa wydziały wojenny i administracyjny. Dla utrzymania ciągłéj kommunikacyi pomiędzy rządem a ludem, od dnia 22. Stycznia wychodzi pismo peryodyczne pod tytułem Il Cittadino (obywatel). Donosi ono o najważniejszych wypadkach zaszłych w odrodzonéj Sycylii i kładzie uwagi względem rządu, jakiby był najwłaściwszy dla Sycylii.

Władze królewskie powziąwszy należyte przekonanie, iż za pomocą wojska, nie potrafią już niczego dokonać, chciały wchodzić w układ z powstańcami. Jenerał Sauget, dowódzca wojsk przysłanych z Neapolu, posłał dnia 22. do junty jednego ze swoich kapitanów rodowitego Sycylianina z następującemi propozycyami: 1) aby zawarto rozejm; 2) aby przysłano żywności dla więźniów kryminalnych przez wojsko strzeżonych; 3) aby junta wyprawiła deputacyą do Neapolu z wnioskami do króla; 4) a przy tém złożył dekret amnestyjny. Wszystkie żądania z pogardą odrzucono, oprócz dania żywności dla więźniów, a dekret amnestyjny zakomunikowany ludowi, został publicznie spalonym. Do ludu wydano odezwy, aby obudzić jego zapał rewolucyjny i utwierdzić ducha. Z ogłoszonych rzeczy największy skutek wywarła mowa Ferdynanda I. z r. 1810., miana w parlamencie, w któréj powiedziano, że władza stanowienia podatków ma jedynie do parlamentu należeć. Junta umiała miasto tak dobrze zaopatrzyć w żywność, że nie tylko opływa we wszystko, ale nawet ceny wcale się nie podniosły. — Tłumy ludu wiją się bezprzestannie przez tę sieć krótkich ulic, z których się składa Palermo. Największa część ludności chodzi bezbronnie, a drudzy mają fuzye myśliwskie, szable, a nawet tylko noże. W ubocznych ulicach sklepy handlowe już pootwierano. Panowałaby zupełna spokojność, gdyby załoga raz po raz nie dawała ognia kartaczowego. Dnia 22. toczył się bój przy pałacu skarbu ale daleko zapalczywiéj przy klasztorze Novizziato. Powstańcy otrzymali jednakże plac około wieczora i nie mało zabrali żołnierzy. Lud obchodził się z nimi bardzo dobrze i dla tego żołnierze zaraz też czynili posługę przy tego działach. Składki zbierają się ciągle na rannych i ubogich. Konsul francuzki i jego urzędnicy, okazują się niezmiernie życzliwymi dla powstańców.

Neapol, d. 29. Stycznia. — Co tylko przyszła wiadomość z Palermo, że w bardzo zaciętym boju bank i pałac królewski, wpadły w ręce powstańców. Walczono przez cały dzień i na miasto znowu rzucano bomby. Książe Majo, zdołał umknąć do obozu jenerała Saugeta, a jenerał Vial wsiadł na statek i już przybył do Neapolu. W banku miano znaleźć do 2 milionów dukatów neapolitańskich (po 2 talary); liczba zabranych do niewoli żołnierzy jest bardzo wielka. Z innych okolic Sycylii, nie masz żadnych świeżych doniesień. Listy z Messyny, sięgające do 22. Stycznia donosiły, że się tam na wielki rozlew krwi zanosiło. Trzeba mieć nadzieję, że wiadomość o zapowiedzeniu przez króla konstytucyi, dosyć wcześnie nadejdzie i położy tamę nieszczęściu, któreby przyjść mogło.

Genua, d. 31. Stycznia. — Zaszłe u nas rozruchy z powodu ministra neapolitańskiego Carretto, odbyły się w następujący sposób: ledwie wojenny statek neapolitański »Nettuno« pokazał się w porcie, kiedy zebrał się tłum po większéj części dobrze ubranych ludzi, może 2000 wynoszący na miejsce lądowania; poczęto gwizdać, krzyczeć i hukać, aby statek handlowy neapolitański, który stał bliżéj, natychmiast swą flagę zwinął. Chałaśliwy tłum domagał się, aby statek wojenny neapolitański natychmiast nawrócił od lądu, czego on jednakże uczynić nie mógł, bo nie miał węgli, ani wody, a lubo kapitan chciał wystawić weksel, przecież mu wszystkiego odmawiano. Po tém zajściu u portu przed pomieszkaniem konsula neapolitańskiego, który od portu wrócił, zebrał się tłum ogromny, a rzucając obelgi na króla Ferdynanda i na konsula, wołał, aby mu natychmiast wydano przybyłego ministra Carretto. Konsul pokazał się w oknie i dał słowo honoru, że się Carretto u niego nie znajduje, jakoż wysiadł on był na ląd, ale zwąchawszy pismo, wrócił na statek wojenny. Wtedy krzyknął ktoś, zawinięty w płaszcz »i ty i twój król, obadwa jesteście ladaco.« Ale zaraz potém rozsypała się ciżba, lecz pojedyńczo wszyscy pędzili na powrot do portu, w tym zamiarze, aby ministra ze statku wywlec, jakoż chcieli się wedrzeć na pokład, lecz stanęli w odporze majtkowie i niepozwolili. Dla zapobieżenia większym wypadkom zaciągnęły już mocniejsze straże na most ponte reale i przy bramie, przez którą się idzie na groblą portową; statek wojenny neapolitański nabrał węgli i wody i odbił o 5. z południa jak mówiono, do Anglii. Atoli nie skończyły się chałasy na tém: około godziny 6. zgromadził się tłum znowu przed oknami konsula; krzyczano i żądano wywieszenia chorągwi sycylijskiéj, ponieważ jéj konsul nie miał, przeto go zmuszono, aby na cześć Sycylianów, okna illuminował. Cała ta scena spędzona na rzucaniu obelg przeciw konsulowi trwała ze dwie godziny. I dziś miasto wzburzone, jak gdyby się zanosiło na rozruchy.

Gazeta powszechna augsburgska zawiera artykuł z Medyolanu pod dniem 27. Stycznia. Powiada ona, że główném gniazdem spiskowém jest Medyolan. Wzniecenie jednakże rozruchów po innych punktach kraju wcale się nie udaje, ale to naczelników bynajmniéj nie zraża. Pasą oni próżniaczą hołotę dziwacznemi nowinkami i rozniecają w niéj, jak tylko mogą, nienawić przeciw Niemcom. Kiedy żołnierz austryacki z milczeniem i wzgardą pominie zaczepkę, to mu wyrzucają tchórzostwo, a kiedy da jaki odpór, to krzyczą, że morderca i barbarzyniec. Średni stan, to jądro ludności, lubi porządek, ciszą, pokój, unika więc wszelkéj zwady, rozruchów, bo wie, że przy nich tylko znaczne straty na majątkach ponieść może. W Medyolanie dwie klassy ostateczne są nieprzyjaciołmi porządku, to jest szlachta i opłacana od niéj hołota. Dawne czasy dla szlachty lombardzkiéj były wyborne, bo wtedy znano tylko pana i niewolnika. Mieszczanin ani chłop nie chiałby wrócić do owych czasów. Zgoła augsburgska gazeta to samo mówi o stosunkach i rozruchach w Królestwie lombardzko-weneckiém, co bardzo często powiadała o stosunkach i rozruchach w Królestwie Galicyi i Lodomeryi; kładzie więc ona nowy dowód, że dawne stosunki ludu w całéj Europie były jednakowe, lubo pod różnemi formami.

Według rozporządzenia junty, miasto Palermo, jest podzielone na 8 okręgów obronnych. W dwóch domach rządowych i sześciu klasztorach, będą zakwaterowani dowódzcy kompanii. Z tych kwater ma się wydawać broń i amunicya, żołd, oraz trójkolorowa chorągiew każdemu, co się odznaczył w boju.

Cittadino powiada, że lud sycylijski, który sobie wolność wywalczył, mógłby zaprowadzić rząd radykalny i demokratyczny taki, jak jest w stanach północnéj Ameryki, ale niechce tego, aby niestawać w sporze z mocarstwami i aby nieprzełamywać prawa publicznego europejskiego. Zamiary ludu włoskiego są jawne i dla tego w obec całéj Europy utrzymywać je może.

Pootwierano już kościoły i lud przed ołtarzami wnosi dziękczynne modły do Boga, za wyzwolenie z niewoli.

Hiszpania.

Madryt, dn. 28. Stycznia. — Na posiedzeniu izby deputowanych 25. Stycznia, pan Mendizabal mówił za uzyskaniem projektowanego przezeń uposażenia dla duchowieństwa z 150 mil. realów. Pan Mendizabal kiedyś najzaciętsze wiódł walki z duchowieństwem. Minister skarbu sprzeciwiał się temu z powodu złego położenia skarbu, wzięcie pod rozwagę projektu odrzucono większością 135 głosów przeciw 36.

Księstwa Naddunajskie.

Jassy. — Nasz rząd wydał rozkaz, aby izraelici tutejszego księstwa odmienili swój strój narodowy, najczęściéj bardzo brudny, i po europejsku się przebrali. — Powód tego postanowienia dali właściwie sami izraelici w Jassach, liczący około 30,000 dusz, a zatem połowę całéj ludności stolicy. Trzymając się bowiem starożytnych zwyczajów izraelici urągali się z młodych mołdawskich żydów, poprzebieranych po europejsku, i zmuszali ich do zrzucenia z siebie téj według nich »nieludzkiéj« odzieży. Prócz zmiany sukień zalecił rząd żydom także, aby uczęszczali do krajowych szkół chrześciańskich, gdyż tylko przez to, może się nadal wzajemna tolerancya utrwalić.

Z Konstantynopola donoszą powtórnie, że wielki wezyr Reszyd basza nalega stanowczo na to, aby trzem nad-dunajskim księstwom w interesie wysokiéj porty nadano formalną przez wielkie mocarstwa gwarantowaną niepodległość. Minister wielkiego sułtana polegając na charakterze teraźniejszych rządów naddunajskich, sądzi, że teraz nadeszła stósowna chwila przywiedzenia tego wielkiego planu do skutku.

Turcya.

Konstantynopol, d. 17. Stycznia. — Cały Konstantynopol głównie zajmjue się przbyciem tutaj nuncyusza apostolskiego, Mre Ferrieri. Rząd najął dla poselstwa pyszny hotel w Pera i mnóstwo powozów i statków jest gotowych na rozkazy posła i orszaku. Na mistrza ceremonii naznaczono przez szczególną względność, znakomitego urzędnika porty, katolika amerykańskiego. Sułtan pragnie, by nuncyusza przyjęto w sposób serdeczny i świetny zarazem i niepodobna opisać, jak to postępowanie dobre wrażenie uczyniło na wszystkich klasach, albowiem Pius IX. jest nader popularnym w Turcyi, nie tylko pomiędzy katolikami ale pomiędzy chrześcianami innych wyznań. Nie ma nawet mowy o owym fanatyzmie tureckim., nieubłaganym i nieprzerpartym, jak przed kilku laty mówiono. To prawda, że dziś sułtan sam kieruje sprawami państwa, silną dłonią dzierży sztandar postępu i nie pozwoliłby, ażeby ministrowie w czémkolwiek zboczyli z drogi im naznaczonéj.

Z Albanii i Kurystanu otrzymujemy tutaj bardzo dobre wiadomości; ludność chrześciańska Kurdystanu przesłała porcie adress dziękczynny, za pomoc daną przez armię sułtana i za instrukcye łaskawe, jakie dano jenerałom. Sułtan, któremu odczytano ten list, kazał odpowiedzieć im, że wszyscy poddani mają równe prawo do jego miłości, a w wszystkich cierpieniach znajdą w nim dobrotliwego ojca. Upadek Chosrew baszy utwierdził gabinet; dymissyonowany basza stał się głównem ogniskiem wszystkich intryg. Gabinet jest dziś silniejszym jak kiedykolwiek. Ali Effendi otrzymał tytuł baszy i stopień Muszyra. Wiele jednak należy zrobić jeszcze, Turcya potrzebuje budowa dróg, a wychowanie publiczne zastósowania ostatniego prawa, które jest doskonałém; dobre wypadki zyskane w szkołach konstantynopolitańskich zachęcają rząd do wytrwania. Pierwszy krok został zrobiony, a potrzeby kształcenia staje się ogólną. Co za różnica z tém, co się działo przed laty kilkoma. Kilka set rodzin greckich, po większéj części rólników, którzy kiedyś wyemigrowali, wróciło teraz do kraju, rząd dał im grunta; co zaś do jenerałów Grivas, Griziotis i innych, którzy chcieli służyć w wojsku tureckiém, rząd ich ofiary nie przyjął i kazał ich oddalić w głąb kraju, by nie zakłócali stosunków dobrego sąsiedztwa. Herb grecki znowu został zawieszonym nad kancelaryą poselstwa.

P. S. Otrzymano tutaj wiadomość, że nuncyusz papieski, którego oczekiwano tutaj od dni dziesięciu, wsiadł na fregatę parową »Tripoli« w Civita Vecchia 20. Grudnia, że silna burza, uszkodziwszy okręt, zmusiła go zawinąć do przystani Neapolu, gdzie zabawi dni kilka dla naprawy. — Przybycia nuncyusza spodziewają się w końcu przyszłego tygodnia.

Konsul grecki Feno wrócił tu znowu i rozpoczął przerwane na niejaki czas czynności.

Przeznaczony tu w nadzwyczajnem poselstwie nuncyusz papiezki, spodziewany jest codziennnie. Porta najęła umyślnie dla niego hotel «Francuzki» należący do pierwszej klasy hotelów w Pera i płaci gospodarzowi miesięcznie 30,000 piastrów (10,000 złp.) za mieszkanie i stół dla nuncyusza. Od kilku dni zastawiają codzień śniadanie i obiad, jak gdyby oczekiwany gość już tu się znajdował. Ta prawdziwie oryentalna gościnność jest niejako odwetem za przyjęcie jakiego w roku zeszłym doznał w Rzymie poseł Porty, Szekib-Effendi.

Smyrna dn. 22. Stycznia. — Według doniesienia z Chois, turecki okręt wojenny zabrał na pokład wszystkich towarzyszów Grisiottisa dla zawiezienia ich do Volo. Następnie przewiezie tam także samego jenerała.

Aleksandrya dn. 30. Grudnia. — Naczelny inżynier w Kairze, rodem Szkot, przedłożył Mehmedowi Ali plan lokomotywy na 120 podróżnych o sile dwustu koni. Przyrzeka, że tą lakomotywą przepędzi z Kairu do Suez piaskami w czterech godzinach, rachując, że za dodaniem pędnych kół średnicy 30 stóp, piasek nic nie przeszkodzi. Mehmed Ali odesłał ten projekt do rozpoznania komissyi inżynierów.

Podczas burz, w początkach Grudnia zatonęło kilka tutejszych okrętów a na kanale Mahmudieh wicher przewrócił kilka statków. Ten los spotkał i statek ze zbożem Ibrachima baszy; kapitan tego statku widząc stratę tego ładunku, wsadził z najzimniejszą krwią stryczek na szyję i powiesił się mówiąc: wolę raczéj umrzeć niż czekać na karę.

Grecya.

Ateny, 20. Stycznia. — Minister skarbu przesłał do Paryża 170,000 fr. jako pierwszą ratę zwrotu zaliczenia, udzielonego przez Eynarda na spłacenie długu angielskiego.

Śledztwo w sprawie powstania jenerała Grisiotti zostało już ukończone. Oprócz naczelników powstania i zbiegłych z niemi wspólników, postawiono w stanie oskarżenia 67 innych osób, które na przyszłem posiedzeniu sądowem stawione będą przed przysięgłych.

Stany Zjednoczone.

Londyn, dn. 29. Stycznia. — Parostatek »Caledonia« przywiózł wiadomości z New-Yorku do 14. Stycznia, z Veracruz do 29. Grudnia. Stosunki pieniężne w Stanach zjednoczonych, coraz lepszą podstawę przybierają; banki ograniczają emissyę not i mają dość gotówki, rząd jednak znowu podobno cierpi brak pieniężny. Biuro skarbowe w New-York ma zaledwie pół miliona dolarów w kasie; dochód jest nader mały z cła, a wszystkie prawie wypłaty w banknotach odbywają się. Banki w New-Yorku mają teraz zapas gotówki z półszosta miliona dolarów. W kongresie nic ważnego pan Hennegan w senacie przedstawił projekt niezawierania pokoju z Meksykiem. Projekt miał być rozbieranym w 14 dni po przedstawieniu. W Washington puszczono wieść, że do jenerała Scott został wyprawionym goniec rządowy, rozkazujący mu złożyć naczelne dowództwo i oddać je jenerałowi Taylor. Według innych, goniec ten wstrzymanym został w drodze depeszątelegraficzną. Z Meksyku wiadomości niepewne. Jenerał Scott ma zamiar podobno ruszyć na Queretaro i zająć okręgi San Luis Potosi i Yukatan. Miał on podobno wydać rozkaz by wojsko Stanów zjednoczonych zajęło całą rzpltę, dopóki rząd meksykańki nie przedstawi stosownych warunków pokoju. Rząd meksykański ma się znajdować w nader przykrém położeniu, ponieważ stany szczegółowe nie chcą dawać przyrzeczonéj pomocy.

Stan Termometru i Barometru, oraz kierunek wiatru w Poznaniu.

Dzień.	Stan termometru najniższy	Stan termometru najwyż.	Stan barometru.	Wiatr.
6. Lutego	— 2,0°	+ 2,3°	28″ 3, 3‴	Południ. z.
7. »	— 6,8°	— 1,0°	27″ 11, 3‴	Półn. w.
8. «	— 3,5°	— 2,0°	28″ 2, 4‴	Wschodni
9. »	— 7,0°	— 4,0°	27″ 10, 5‴	Połud. w.
10. »	+ 1,0°	+ 3,5°	27″ 7, 7‴	Południ.
11. »	+ 1,0°	+ 4,6°	27″ 5, 6‴	Połud. w.
12. »	+ 2,0°	+ 3,5°	27″ 8, 2‴	Południ.